

ERUDIO izobraževalni center, Slovenija

Ana Starc Žagar

*Kako bi opisali obdobje upravljanja in vodenja po 13. marcu 2020?
Kako se je vaše delo v tem času spremenilo? kateri vidiki vodenja
so prišli do izraza? Katere naloge so za vas pomenile največji izziv?
Kdo vam je pri tem pomagal? Kaj ste se iz tega naučili?*

Obdobje po 13. marcu je pri nas zagotovo zaznamovalo nenehno prilagajanje, hitro odzivanje na spremembe, predvsem pa je bil to čas, ko je bila komunikacija z vsemi deležniki res intenzivna. Glede na to, da smo na srednji, višji strokovni in visoki šoli ERUDIO že nekaj let imeli precej dobro vpeljan sistem spletnega študija oziroma izobraževanja, smo se spremembi, čeprav je dejansko prišla čez noč, tudi na gimnaziji precej hitro prilagodili. Izvedli smo hitra in učinkovita usposabljanja za uporabo spletnega portala za učitelje in jim zagotovili informacijsko in tehnično podporo.

Največ izzivov smo na zasebni gimnaziji ERUDIO imeli z usklajevanjem dela, saj so sporočila in okrožnice z Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport prihajala precej pozno, odzvati se in ukrepati pa smo morali takoj. Usklajevanje dela učiteljev je bilo področje, s katerim smo se precej ukvarjali, saj so bili nekateri sami doma z otroki, spet drugi niso imeli primerne, mirnega prostora za delo v spletnem okolju niti primerne opreme.

V veliko podporo nam je bila zagotovo informacijsko-tehnična ekipa in že prej dobro postavljen sistem spletnega izobraževanja, ki nam je omogočal izvedbo pouka na daljavo in ne zgolj opisovanja snovi v obliki PPT. Dijakom smo omogočili dvostransko komunikacijo. Pri organizaciji dela smo veliko sodelovali z vodji različnih organizacijskih enot našega izobraževalnega centra in skupaj npr. pisali sporočila za dijake in študente, navodila za pisanje izpitov v okolju Open Book, vzpostavili smo svetovalno delo v spletni učilnici ipd.

V takšnih razmerah smo spoznali, da smo drug od drugega močno odvisni, da je mogoče biti uspešen zgolj in samo, če delujejo vsi člani v verigi skupaj. Morda smo tu še bolj kot v razredu prišli do spoznanja, da je od motivacije in notranje naravnosti posameznega predavatelja dejansko odvisno, kako bo vse možnosti, ki so mu na voljo v spletni učilnici, znal izkoristiti, da bo pouk tek

čim bolj gladko, interaktivno in nemoteno. Nekateri so pouk res odlično izpeljali, spet drugi so imeli različne težave. Ampak ko potegnemo črto, lahko rečem, da smo z odzivom na spremembe zelo zadovoljni.

Katera znanja, sposobnosti in veščine so vam olajšali vodenje?

Katera znanja bi še želeli pridobiti? Kako se mislite tega lotiti?

Kot vodji so mi v teh časih pomagali predvsem znanja in veščine s področja organizacije dela in komunikacije z vodji enot, ti pa so potem komunicirali naprej z dijaki, starši, učitelji in študenti. Sposobnost prilagajanja spremembam in predvsem naravnost k iskanju rešitev pa se mi zdita za vodje v teh časih celo najpomembnejši kompetenci. Saj vemo, da je sprememba edina stalnica v življenju.

No, marca smo morali to tudi zares dojeti in skladno s tem delovati. Pa tudi čisto praktična znanja z vidika predavatelja so mi prišla zelo prav, saj sama več let predavam in na podlagi izkušenj vem, kako si je treba urediti spletno učilnico, kaj npr. deluje in kaj sploh ne, in s temi izkušnjami in izkušnjami drugih vodij posameznih enot smo skupaj lahko pomagali tudi enoti, ki se s spletnim učenjem doslej ni prav veliko srečevala (zasebni gimnaziji ERUDIO) in je ta sistem šele začela bolje spoznavati ter ga uporabljati.

Kako je izvajanje pouka na daljavo zaznamovalo izobraževalni proces od marca do junija 2020? Kaj je to pomenilo za učence?

Katera prej pridobljena znanja in veščine so jim koristili?

Kakšna podpora se je izkazala za učinkovito?

Kakšne izkušnje ste prenesli v naslednje šolsko leto?

V času med marcem in junijem smo izgubili osebni stik, ki je na naši gimnaziji zelo pomemben in predstavlja dodano vrednost. Dijaki so na začetku (prva dva tedna, morda mesec) med poukom na daljavo zelo uživali in aktivno sodelovali. Drugi mesec pa smo že zaznali pomanjkanje motivacije, kar se je pokazalo pri rezultatih preverjanja znanja. Vprašanje je tudi, koliko je znanje, pridobljeno v tem času, kakovostno. To bo pokazal čas.

Dijakom so bila zagotovo v pomoč znanja, pridobljena na področju IKT. Pokazalo se je, da je učinkovita predvsem IT-podpora. Za svetovalno delo se dijaki v tem času niso odločali toliko, kolikor bi si mi želeli, smo pa bili v nenehnem stiku z dijaki s posebnimi

potrebami, pa tudi z drugimi. Ravno za dijake s posebnimi potrebami je še kako pomembno, da so v osebnem stiku s svetovalko, razredniki, učitelji.

Kar zadeva izobraževanje na daljavo za preostale ravni izobraževanja v naši ustanovi (srednješolsko izobraževanje odraslih, višja šola, visoka šola), pa pomembnejših sprememb nismo zaznali. Gre namreč za zaposlene študente, ki imajo poleg študijskih obveznosti družine, službe in so se prav zaradi svojih želja in potreb odločili za vpis na našo šolo. V teh programih imamo možnost izvajati izobraževanje tudi spletno, zato so se lahko nemoteno izobraževali naprej, le nekaterih vaj nismo mogli izvajati, vendar smo jih na srečo izvedli že v začetku leta. Zato tu nismo zaznali veliko stisk ali izzivov. Kljub temu pa smo se odločili, da bomo v tem času – torej jesenskem – vsem udeležencem naših izobraževalnih programov ponudili možnost za posvet s svetovalno delavko. Morda bomo potem vedeli več o tem, kakšne težave, izzive imajo.

Ob zaprtju šol in po njem smo pogosto zasledili izraz »Maslow pred razcvetom«. Strokovnjaki poudarjajo, da je treba najprej zadovoljiti otrokove osnovne potrebe, šele ko so te zadovoljene, lahko pridobiva znanje. Kaj mislite, v kolikšnem obsegu smo med pandemijo šolsko okolje na novo ovrednotili?

Bolj kot znanje in podajanje ali pridobivanje znanja je v tem obdobju v ospredje stopila potreba po varnosti. Kar smo zaznali pri naših dijakih, še posebej v 4. letnikih, je bila strašna stiska zaradi negotovosti. V preostalih letnikih se to niti ni toliko poznalo, dijaki 4. letnikov pa so bili vseskozi v dvomih, ali matura bo ali ne. Ta negotovost zagotovo ni pripomogla k učinkovitemu in uspešnemu učenju. Pri učencih preostalih letnikov je bilo zaznati izrazito potrebo po pripadnosti. Mladostniki v tem obdobju pripadajo svoji družbi, skupini sovrstnikov, in to jim je bilo kar naenkrat odvzeto. V takih okoliščinah, kot smo jim bili priča spomladi, se znanje res nekako postavi na tretje, četrto mesto.

Obdobje učenja na daljavo je prineslo tudi pozitivne izkušnje. Ste ali boste katero od njih vpeljali v prakso v novem šolskem letu?

Vsekakor bomo – no, bolje rečeno smo že – postavitve spletnih učilnic in delo na daljavo prenesli tudi v letošnje šolsko leto. V času, ko pišem ta prispevek, je za nami dober teden dela na daljavo, in moram reči, da je tokrat za vse deležnike bistveno lažje, saj imamo s tem že izkušnje in smo vsi veliko bolj pripravljeni.

Kaj bi bilo na podlagi izkušenj iz obdobja, ko so bile šole zaprte, treba na sistemski ravni še spremeniti?

Menim, da je zdaj priložnost, da pogledamo, kje, pri katerih predmetih je »balastne« snovi preveč, in za to, da preidemo na drugo raven izobraževanja, pri katerem ne bi šlo več predvsem za reprodukcijo znanja, pač pa bi do izraza lahko prišlo ustvarjalno in divergentno razmišljanje, ki ga današnja – in predvsem prihodnja – družba še kako potrebuje.

Kaj lahko spremenite sami, v okviru lastne avtonomije?

Kar lahko spreminjamo sami, že spreminjamo. Na primer zdaj, med krompirjevimi počitnicami, bodo naši učitelji na gimnaziji, pa tudi predavatelji na višji in visoki šoli imeli nadaljnja usposabljanja za delo v spletnem okolju. Torej o tem, kako še bolj in bolje izkoristiti možnosti, ki jih platforma, ki jo uporabljamo za delo na daljavo, ponuja. Da bodo učitelji opolnomočeni in bodo imeli znanje, sposobnosti in konec koncev veščine in nujno potrebno samozavest, da bodo dijake opremili s potrebnimi znanji. Da se bodo lahko dejansko posvetili dijakom, študentom, ne pa se pretežno ukvarjali s tehniko in spletnim okoljem. In seveda, da bodo na to obdobje gledali kot na priložnost za rast in razvoj.

Marca me je poklicala višješolska predavateljica, stara okrog 60 pomladi, ki z nami že vrsto let sodeluje na področju višje šole. Ker smo pred leti pri študiju na daljavo orali ledino in od predavateljev zahtevali precej znanja in pripravljenosti za delo v taki obliki, ni bilo lahko, saj nekateri v tem niso videli smisla ali potrebe. Omenjena predavateljica je bila med tistimi, ki spremembi študija v spletno obliko niso bili najbolj naklonjeni, a se je zelo potrudila in svoj predmet izvedla korektno. Ko me je poklicala, mi je povedala: »Res sem zadovoljna, da ste mi dali priložnost in me toliko naučili, saj zdaj v svoji šoli z lahkoto predavam in sem vodja in svetovalka pri uvedbi pouka na daljavo in pri vsebinskih vprašanjih, vezanih na tovrstno učenje.«

To je dokaz, da je za spremembe nujna motivacija, da pa se sčasoma tako vloženi trud kot čas izplačata.

Enaindvajsetega avgusta se je poslovil britanski strokovnjak za izobraževanje Ken Robinson, ki je rekel: »Večina od nas nima težav s tem, da si zastavi visoke cilje in jih potem ne doseže. Nasprotno, težava je v tem, ker merimo prenizko in smo pri tem

uspešni. « Kako primeren je današnji čas za zastavljanje visokih ciljev? Kateri cilj ste si pri vodenju letos zastavili vi?

Moj letošnji cilj na področju vodenja je zagotovo ustvariti premike v miselni naravnosti (angl. *mindset*) zaposlenih. Menim namreč, da je v teh spreminjajočih se in nenavadnih časih vloga učitelja in predavatelja še posebno pomembna. Odnos, s kakršnim bo sam gledal na spremembe in dogajanje v družbi, bo prenašal na dijake, študente. In če je ta pozitiven, lahko naredi največ. Samo pogledajte, o čem vas ljudje trenutno začnejo spraševati, ko kam pridete. O koroni, pa o maskah, pa o tem, ali verjamete številkam, ipd. Kaj hitro lahko zapademo v brezploдне debate in pogovor končamo zaskrbljeni, zagrenjeni. Imamo pa tudi drugo možnost – vedno jo imamo. Treba je sejati dobro, dajati dober, pozitiven zgled in na zadeve znati pogledati z zabavne, hudomušne plati, in zagotovo se bo naš pogled in pogled tistih, s katerimi smo v stiku, vsaj malenkost spremenil (na bolje).

- **Ana Starc Žagar** je izvršna direktorica in predavateljica v izobraževalnem centru ERUDIO. ana.s@erudio.si